

RIIGIKOHUS

DISTSIPLINAARKOLLEGIUM

OTSUS

Distsiplinaarasja number	9-13/13-4-1
Otsuse kuupäev	28. oktoober 2013
Kohtukoosseis	Eesistuja riigikohtunik Tambet Tampuu, liikmed riigikohtunik Ott Järvesaar, riigikohtunik Lea Laarmaa, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Ülle Jänes ja Harju Maakohtu kohtunik Piret Randmaa
Kohtuasi	A Maakohtu B kohtumaja kohtuniku X, sündinud 20. mail 1952. a, kohtunikuks nimetatud 7. septembril 1993. a, distsiplinaarasi
Distsiplinaarmenetluse algataja	A Maakohtu esimees
Asja läbivaatamise kuupäev	4. oktoober 2013
Istungil osalenud isikud	A Maakohtu esimees, A Maakohtu B kohtumaja kohtunik X
	Istungit protokollis Riigikohtu sekretär Piret Lehemets

RESOLUTSIOON

1. Mõista A Maakohtu B kohtumaja kohtunik X distsiplinaarkorras süüdi ametikohustuste mittekohases täitmises ja määrata talle distsiplinaarkaristuseks noomitus.
2. Otsuse peale on kohtunikul õigus esitada kaebus Riigikohtu üldkogule kolmekümne päeva jooksul alates otsuse kuulutamisest.
3. Otsus jõustub pärast otsuse teises punktis nimetatud tähtaja möödumist, kui kohtunik pole esitanud kaebust Riigikohtu üldkogule.

DISTSIPLINAARSÜÜDISTUS

1. A Maakohtu esimees algatas 1. juulil 2013. a distsiplinaarmenetluse B kohtumaja kohtuniku X suhtes kohtute seaduse (KS) § 87 lg 2 alusel seoses ametikohustuste mittekohase täitmise ja kriminaalasja nr 1-06-6687 menetlemisel.

Distsiplinaarsüüdistuse kohaselt määras maakohtu esimees oma 29.09.2011 korraldusega kriminaalasja nr 1-06-6687 (edaspidi kriminaalasi) arutamiseks kohtunik X-le. Selles kriminaalasjas oli kohtu alla antud kokku 15 isikut, kriminaalasja materjale on kokku 31 toimikut (neist 9 on kogunenud kohtuliku uurimise ajal). Osade isikute osas on materjalid põhitoimikust eraldatud ja avatud kohtute infosüsteemis kaks uut menetlust. Osade isikute osas on menetlus lõpetatud.

Kriminaalasjas on seitsme isiku osas 2. aprillil 2012. a lühimenetluses kuulutatud otsuse resolutiivosa, milles on märgitud, et apellatsioonioiguse kasutamise soovist teatamise korral on kohtuotsus tervikuna menetlusosalistele kättesaadav A Maakohtu C kohtumaja kantseleis 2. mail 2012. a kella 14.00 alates. Ühelt süüdistatavalt saabuski apellatsiooniteade. Seega oleks kohtunik X pidanud koostama tervikotsuse otsuse resolutsioonis lubatud kuupäevaks. X lükkas 30. aprillil 2012. a määrusega tervikotsuse teatavaks tegemise 11. maile 2012. Tegelikult ei olnud tervikotsust koostatud ka veel rohkem kui aasta pärast lubatud kuupäeva. Kohtute infosüsteemi laeti tervikotsus 31. mail 2013. Info selle kohta, et tervikotsust ei ole, jõudis maakohtu esimehele prokuratuurist, kus menetleti ühe süüdimõistetu uusi kuritegusid ning küsimuse all oli tema kohta varem tehtud kohtuotsuste jõustumine.

Taunimist väärrib kriminaalasjas tervikotsuse koostamata jätmine enam kui aasta jooksul otsuse resolutiivosa kuulutamisest. Sellisel teol ei ole õigustust sõltumata asja keerukusest või materjalide mahukusest.

Arvestades eeltoodut, palus maakohtu esimees distsiplinaarkolleeegiumil vastavalt KS §-le 94 arutada distsiplinaarsüüdistegu ning määrata kohtunikule õiglane distsiplinaarkaristus.

DISTSIPLINAARKOLLEEGIUMI ISTUNGIL UURITUD TÕENDID JA TUVASTATUD ASJAOLUD

2. Distsiplinaarsüüdistuses kirjeldatud faktiliste asjaolude tõendamiseks on distsiplinaarkolleeegiumile esitatud järgmised dokumendid: väljatrükk kriminaalasja 1-06-6687 2. aprilli 2012. a otsusest (resolutiivosa); väljatrükk kriminaalasja 1-06-6687 2. aprilli 2012. a otsusest (tervikotsus); valguskoopia süüdimõistetu T. Raudsepa apellatsiooniteatest (9. aprillist 2012. a); väljatrükk X koostatud A Maakohtu 30. aprilli 2012. a määrusest, millega lükati tervikotsuse teatavaks tegemine kriminaalasjas 1-06-6687 edasi 11. maile 2012. a; valguskoopia Põhja Ringkonnaprokuratuuri prokuröri abi Kristina Kivi 22. mai 2013. a järelepärimisest kohtunik X-le seoses kriminaalasjas 1-06-6687 tehtud kohtuotsuse mittejätmisega; kohtunik X kirjalikud seletuskirjad seoses distsiplinaarsüüdistusega A Maakohtu esimehele (10. juuni 2103) ja distsiplinaarkolleeegiumile (5. august 2013); A Maakohtu esimehe koostatud kohtunik X tööalane iseloomustus, võrdlusandmed kohtunik X töökoormuse ja abitööjõu kohta ning andmed X kui A Maakohtu B kohtumaja juhi töökoormuse kohta.

3. A Maakohtu esimehele esitatud kirjalikus seletuses on kohtunik X märkinud, et ta ei ole varjanud ega peitnud asjaolu, et otsuse tegemine kriminaalasjas on võtnud pikka aega. Sellest on teadlikud olnud ka menetlusosalised. Kohtunik selgitas, et kriminaalasja menetleti lühimenetluses, mis tähendab, et kokkuleppeliselt toimiku materjale ei avaldatud ega uuritud kohtuistungil. Kohtunik pidi motiveeritud kohtuotsuse koostamiseks pea kõik 30 kohtutoimiku köidet läbi töötama. Tal ei olnud võimalik ainult sellele asjale pühenduda, sest vaja oli lahendada ka teisi tema menetlusse määratud asju. Isikutest keda kõnealune otsus puudutab ei olnud kedagi vahi all, nende mõistatud karistused kas loeti kohtueelses menetluses vahi all viibitud ajaga kantuks või mõisteti karistused tingimisi KarS § 73 järgi ja ühel juhul KarS §-de 74 ja 75 järgi. Katseaeg hakkas kulgema kohtuotsuse kuulutamisest, mida selgitati ka süüdistatavatele.

Kohtuotsuse resolutsioon on süüdistatavatele kõigile õigeaegselt väljastatud. Kohtunik kahetses ja tunnetas oma süüd asja menetlemisega venimise pärast.

Distsiplinaarkolleegiumile saadetud kirjalikus seletuses märkis kohtunik, et ta oleks pidanud enne seda, kui ta hakkas kriminaalasja menetlema, kõik kriminaalasja materjalid läbi töötama. Ta soovis selle asjaga kiiremini valmis saada ning lootis, et ehk ta ei pea selles asjas tegema tervikotsust. Kuna ta on nii kriminaalasju kui ka tsiviilasju lahendav kohtunik ning vastavalt kohtunike tööjaotusplaanile käib ta lahendamas ka osaliselt C kohtumaja menetluses olevaid tsiviilasju, siis ühel hetkel hakkasid tal nn lained üle pea käima. B kohtumajas on üks konsultant, kolme kohtuniku peale. Kriminaalasjade kiirema menetlemise huvides ning arvestades tsiviilasjade arvukust ja nende menetluse eripära ei ole ta kriminaalasjade menetlemisel kunagi kasutanud konsultandi abi, sest konsultant on juba niigi koormatud. Kõik, mis kriminaalasjades vaja teha, teeb ta ise.

Kriminaalasjas kohtuotsuse resolutsiooni koostades tegi ta küll kirjalikke märkusi, kuid motiveeritud otsuse kättesaamise kuupäeva märkides ei andnud ta endale ilmselt aru asja mahukusest. Alles motiveeritud otsust reaalselt kirjutama hakates jõudis temani asja mahukus. Ta teatas menetlusosalistele, et tal ei ole võimalik resolutsioonis lubatud kuupäeva järgida. 2012. a maikuu keskpaigast algas tal graafikujärgne puhkus. Puhkuse ajal ei olnud võimalik otsust kirjutada perekondlikel põhjustel. Puhkuselt tulles oli ta ainuke tööl olev kohtunik kuni augustikuu keskpaigani ja selleks ajaks olid kuhjunud teised, samuti kiiret lahendamist vajavad asjad, sh I raskusastme kuriteo asjade menetlemine ja otsuste kirjutamine. Kui sinna juurde lisada paar enda tervisega seonduvat häda ja mõned mured perekonnaliikmetega, mis teda ennast veidi rajalt välja on löönud, siis ongi need asjad läinud nii nagu nad on.

Kohtunik kinnitas, et lõpetamata kohtuotsus oli tal kogu aeg meeles. Kohtumenetlus selles kriminaalasjas on toimunud juba 2006. aastast alates. Tema menetleb seda asja 2011. aasta sügisest ja kui midagi ettenägematut vahele ei tule, siis peaks 2013. a septembriks kõik kohtulahendid sellest kriminaalasjast tulenevates asjades olema tehtud (jõustumise kohta ei oska öelda). Ta on püüdnud järgida kriminaalasja menetlemisel mõistliku menetlusaja printsiipi, kuid see printsiip jäi eeltoodud põhjustel järgimata motiveeritud otsuse kirjutamisel. Otsuse resolutsiooni on ta kriminaalasjas teinud õigeaegselt. Eeltoodud kaalutlustel ei saa ta nõustuda distsiplinaarsüüdistuses märgitud süüdistustega, et ta lahendas asja pealiskaudselt või lükkas otsuse tegemise sihilikult edasi formaalsetel või ebamõistlikel põhjustel.

Kokkuvõtlikult palus kohtunik X distsiplinaarkolleegiumil arvestada tema eelpool esitatud põhjendusi vastutust kergendavate asjaoludena ja mõista kergem karistus. Ta kahetseb juhtunut kogu südamest.

4. A Maakohtu esimehe distsiplinaarkolleegiumile esitatud tööalasest iseloomustusest nähtub, et X töötab kohtunikuna alates 1987. aastast. Alates 1993. aasta septembrist juhtis ta D Maakohut ning alates 2006. aastast on ta A Maakohtu B kohtumaja juht. X on tööülesandeid täitnud üldiselt kohusetundlikult. Samas on siiski esinenud üksikuid viivitusi menetluste läbiviimisel, millele on tulnud kohtu esimehel tähelepanu juhtida.

5. Kolleegiumi istungil jäi maakohtu esimees esitatud distsiplinaarsüüdistuse juurde ja taotles kohtunik X distsiplinaarsüüteo süüdi tunnistamist. Karistuse osas ta ettepanekut ei teinud.

Kohtunik X võttis omaks, et ta on pannud toime talle süüks pandud distsiplinaarsüüteo ning kahetses oma tegu.

DISTIPLINAARKOLLEEGIUMI SEISUKOHT

6. Kolleegium leiab, et distsiplinaarsüüdistuses esitatud faktiliste asjaolude üle puudub vaidlus. Kohtunik X on esitatud süüdistuse õigeks võtnud. Distsiplinaarsüüdistuses nimetatud asjaolud on tõendatud otsuse p-s 2 märgitud kirjalike tõenditega.

7. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsiooni (EIÕK) artiklist 13 tuleneb isiku õigus tõhusale menetlusele enda kaitseks, mis on oluline isiku põhiõigus. Kohtusse pöördumise õigus peab tagama isiku õiguste võimalikult tõhusa ja lünkadeta kaitse. Õigus tõhusale menetlusele enda kaitseks hõlmab muu hulgas ka õigust asja arutamisele seaduses sätestatud tähtaja jooksul või selle puudumisel mõistliku aja jooksul.

KS § 6 lg 1 järgi korraldab kohtunik oma tööaja iseseisvalt. Kohtunik peab oma kohustused täitma mõistliku aja jooksul, arvestades seaduses ettenähtud menetlustähtaegu. Tuvastatud asjaolude kohaselt viivitas kohtunik, omamata selleks mõjuvaid põhjuseid, kriminaalasjas tehtud otsuse tervikotsusena vormistamisega rohkem kui aasta. Selline viivitus on kolleegiumi arvates ebamõistlikult pikk. Kohtuotsuse tervikotsuse tegemisega viivitamise tõttu venis ka kriminaalasja lahendamine, sest seoses sellega, et lihtmenetluses tehtud otsuse peale esitati apellatsiooniteade, sõltus kohtuotsuse jõustumine kohtuotsuse tervikuna (st koos põhjendustega) koostamisest. Seejuures jättis kohtunik pärast seda, kui ta oli kohtuotsuse tervikuna tegemise määrusega edasi lükanud, tegemata määruse selle kohta, et ta lükkab kohtuotsuse tervikuna tegemise veelkord edasi.

8. Eeltoodu alusel leiab kolleegium, et kohtunik X on toime pannud distsiplinaarsüüteo KS § 87 lg 2 mõttes (distsiplinaarsüütegu on kohtuniku süüline tegu, mis seisneb ametikohustuse mittekohases täitmisel) ning teda tuleb distsiplinaarkorras karistada.

Distsiplinaarkaristuse määramisel arvestab distsiplinaarkolleegium distsiplinaarsüüteo raskust ja iseloomu, samuti seda, et X töötab kohtunikuna alates 1987. aastast, toimepandud distsiplinaarsüütegu on esmakordne ning et ta kahetseb oma tegu.

Juhindudes KS § 87 lg-test 1 ja 2, § 88 lg 1 p-st 1 ja § 97 lg-st 1, mõistab distsiplinaarkolleegium kohtunik X süüdi distsiplinaarsüüteos – ametikohustuse mittekohases täitmisel – ja karistab teda noomitusega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Ott Järvesaar

/allkirjastatud digitaalselt/

Lea Laarmaa

/allkirjastatud digitaalselt/

Tambet Tampuu

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Jänes

/allkirjastatud digitaalselt/

Piret Randmaa